

גאוגרפיה — אדם וסביבה נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמש שאלות על חבל ארץ שלא נלמד. עליך לענות על ארבע שאלות, לפי ההוראות בגוף השאלון. לכל שאלה — 25 נקודות; סה"כ — 100 נקודות.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש:
אטלס משנת 1993 ואילך — אטלס אוניברסיטאי חדש, הוצאת יבנה
(בלי המילון למונחי הגאוגרפיה)
— אטלס כרטא — פיזי, מדיני, כלכלי, חברתי
— אטלס כרטא אוניברסלי
- ד. הוראות מיוחדות:
(1) רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו.
(2) כדי להמחיש את תשובותיך תוכל להיעזר בסרטונים, בחתכים ובגרפים, לפי הצורך.
- כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!
- ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.**

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

נתי"ב — ניתוח תופעות יסוד במרחב (100 נקודות)

בשאלון זה תיבדק יכולתך להתמודד עם שאלות העוסקות בחבל ארץ שלא למדת. השאלות מתבססות על מיומנויות בגאוגרפיה ומיומנויות חשיבה. השאלות נסמכות על ניתוח מפות באטלס כללי ועל נתונים המובאים בשאלון.

חבל הארץ שהשאלון עוסק בו הוא פקיסטן.

בעמוד 8 בשאלון זה יש מפה סכמטית של פקיסטן. **זכור:** המידע הגאוגרפי נמצא לא רק במפות החבליות והפיזיות שבאטלס, אלא גם במפות העולמיות והנושאיות (כמו אקלים, אוכלוסייה, כלכלה).

רשום במחברתך את השם ואת שנת ההוצאה של כל אטלס שאתה משתמש בו (אטלס אוניברסיטאי חדש, אטלס כרטא).

עליך לענות על ארבע שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מהשאלות 2-5. (לכל שאלה — 25 נקודות)

ענה על שאלה 1 (חובה).

1. מבנה הנוף ועיצוב הנוף

א. במפה של פקיסטן (בעמוד 8) מסומנות שתי ערים בפקיסטן השוכנות ביחידות נוף השונות זו מזו.

— היִדְרָאָבַד (חידראבד)

— קְוֵיטָה (קוֹטָה)

ציין מהי יחידת הנוף שבה שוכנת כל אחת משתי הערים, ותאר את הגורם העיקרי שעיצב כל אחת מיחידות הנוף האלה. (16 נקודות)

ב. לפניך רשימה של אסונות טבע שכיחים בפקיסטן.

— רעידות אדמה

— סופות ציקלון

— בצורות

בחר באחד מאסונות הטבע האלה, והסבר מדוע הוא שכיח בפקיסטן. (9 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 2-5.

2. עמק נהר האינדוס

א. קו הרוחב 30° מצפון לקו המשווה חוצה את עמק נהר האינדוס.

(1) תאר שני הבדלים בין אזור עמק נהר האינדוס שמצפון לקו זה ובין

אזור עמק נהר האינדוס שמדרום לו: הבדל אחד בצפיפות היישובים

והבדל אחד בגודל היישובים. (8 נקודות)

(2) הסבר שני גורמים פיזיים להבדלים בין שני האזורים בצפיפות היישובים ובגודלם.

(8 נקודות)

ב. קרא את הקטע שלפניך וענה על השאלה שאחריו.

ממוצע הטמפרטורות ברמת טיבט עולה במידה ניכרת בשנים האחרונות, והקרחונים באזור זה

נסוגים [מפשירים] במהירות גבוהה יותר מבכל חלק אחר של העולם.

(מעובד מתוך: "Global warming benefits to Tibet: Chinese official. Reported 18 August 2009")

בקטע מתואר תהליך המתרחש ברמת טיבט. תהליך זה עשוי לגרום קשיים ליישובים

שבעמק של נהר האינדוס.

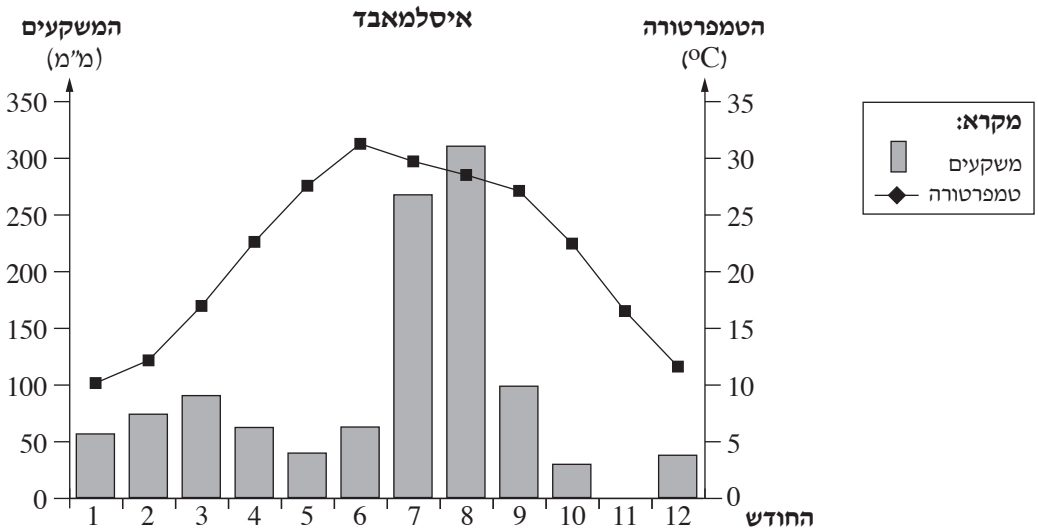
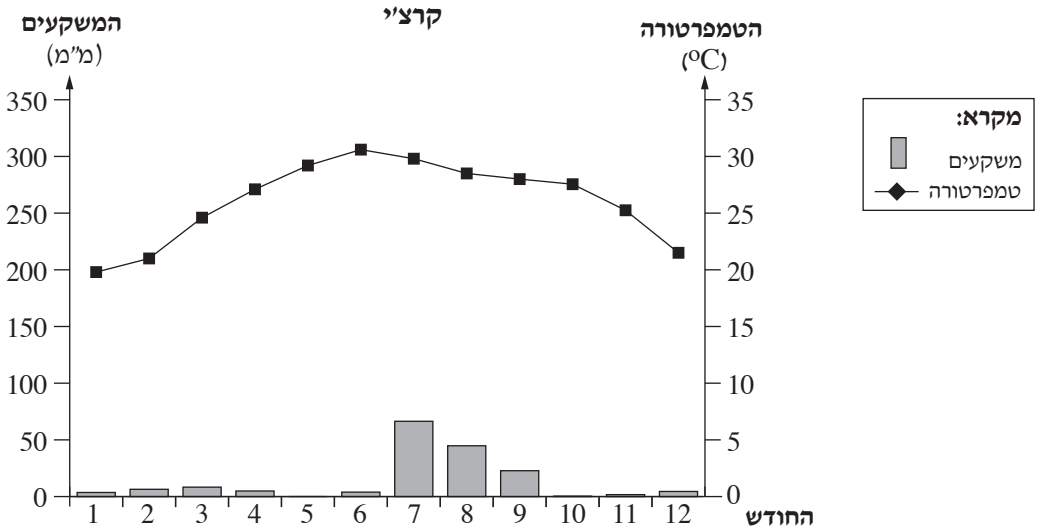
הסבר שני קשיים שהפשרת הקרחונים תגרום ליישובים שבעמק של נהר האינדוס – קושי

אחד בטווח הזמן הקצר, וקושי אחד בטווח הזמן הארוך. (9 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

3. אקלים

לפניך קלימוגרפים של הערים קרצ'י ואיסלמאבד (הערים מסומנות במפה בעמוד 8). עיין בהם וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

(מתוך האתר www.worldweather.wmo)

א. ציין מאפיין דומה של תפוסת המשקעים השנתית בשתי הערים.

הסבר את הגורם העיקרי לתפוסת זו. (9 נקודות)

ב. תאר את ההבדל במשע הטמפרטורות השנתי בין שתי הערים, והסבר את הגורם

להבדל זה. (9 נקודות)

ג. העיר קרצ'י שוכנת באזור שבו שורר אקלים צחיח (מדבר נר / מדבר סר).

הסבר גורם אחד לאקלים הצחיח באזור זה. (7 נקודות)

/המשך בעמוד 5/

4. קרצ'י ואיסלמאבד

- א.** בשנת 1958 החליטה ממשלת פקיסטן, משיקולים כלכליים, להקים עיר בירה חדשה ושמה איסלמאבד, במקום עיר הבירה הקודמת, קרצ'י.
תאר שני יתרונות במיקום של העיר איסלמאבד ושני יתרונות במיקום של קרצ'י.
(10 נקודות)
- ב.** עיין בנספח שבו תכנית המתאר למטרופולין איסלמאבד.
הסבר כיצד העובדה שאיסלמאבד היא עיר בירה מתוכננת באה לידי ביטוי בתכנית המתאר.
בסס את תשובתך באמצעות שלוש דוגמאות לשימושי קרקע הנראים בתכנית המתאר.
(8 נקודות)
- ג.** אוכלוסיית קרצ'י מונה כ־ 13 מיליון תושבים, והיא אחת מחמש הערים שזיהום האוויר בהן הוא הגבוה בעולם.
הסבר שני גורמים אפשריים לזיהום האוויר הגבוה בקרצ'י. (7 נקודות)

/המשך בעמוד 6/

5. כלכלה ורמת פיתוח

א. עיין בדיאגרמה ובטבלה שלפניך, וקבע מהי רמת הפיתוח של פקיסטן.
 בסס את קביעתך על שני נתונים – אחד מן הדיאגרמה ואחד מן הטבלה. (10 נקודות)

מבנה התעסוקה בפקיסטן (2013)
 (באחוזים)

(מתוך האתר www.cia.gov)

מדדי פיתוח (2014)

הערך הנתון	המדד	
4,700	תמ"ג לנפש (בדולרים)	1
58	אחוז יודעי קרוא וכתוב	2
62	אחוז האוכלוסייה הכפרית	3

(שים לב: המשך השאלה בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 7/

- ב. (1) בטבלה שלפניך מוצגים מוצרי היצוא והיבוא העיקריים של פקיסטן. מה המשותף למוצרים שפקיסטן מייצאת, ומה המשותף למוצרים שהיא מייבאת? (8 נקודות)
- (2) עיין בטבלת **מדדי הפיתוח** שבסעיף א וברשימת **מוצרי היצוא** בטבלה שלפניך. בחר באחד ממדדי הפיתוח (2 אַן 3), והסבר מהי השפעתו על סוג המוצרים שפקיסטן מייצאת. (7 נקודות)

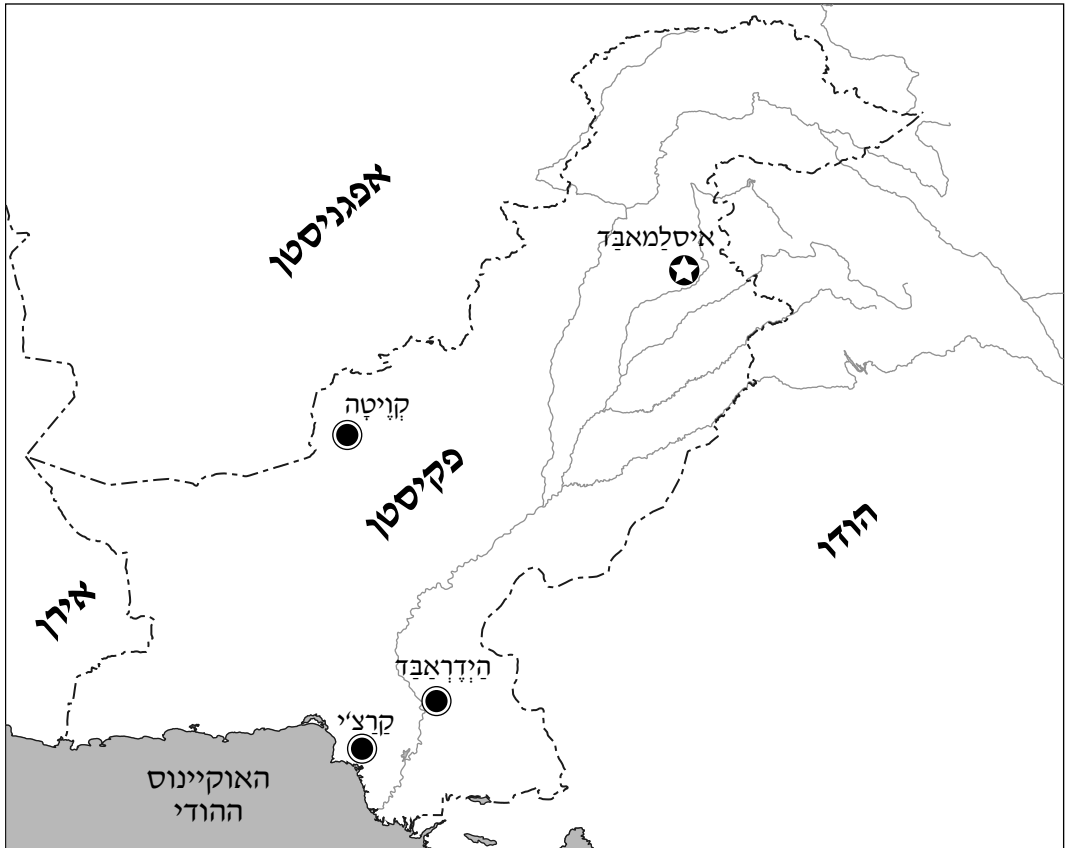
מוצרי יצוא ומוצרי יבוא (2014)

מוצרי יבוא	מוצרי יצוא
מכונות	טקסטיל
כלי תחבורה	שטיחים
מוצרים פטרוכימיים	אורז

(מתוך האתר www.cia.gov)

/המשך בעמוד 8/

מפה של פקיסטן

מקרא:	
עיר בירה	☆
עיר	●
גבול בין-לאומי	-----
נהר	————

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך